

Pēteris Plūme

Jāņa Lindenberga racionālā "Brīnumzeme"

Vesels laikmets diriģēšanas pedagogijā, ar latviešu kormūziku saistītās informācijas sistematizēšanā un metodisko materiālu veidošanā, latviešu kora mākslā radīto zināšanu kopums, kas skaidri un mērķtiecīgi dokumentēts, analizēts un atstāts mums mantojumā ar ticību, pārliecību un novēlējumu, ka nākamā paaudze ies tālāk, redzēs plašāk, zinās vairāk un jutīs smalkāk.

Jānis Lindenbergs (1941–2014) dzimis Mazsalacā, diriģēšanu apguvis pie Ārijas Mauriņas, Jāņa Ozoliņa un Imanta Kokara, bijis ilggadējs kora diriģents, kora diriģēšanas un dažādu kora priekšmetu (kora mācība, kora literatūra, diriģēšanas mācīšanas metodika) pedagogs Jāzepa Mediņa Rīgas mūzikas vidusskolā un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā, kordiriģēšanas nodaļas un katedras vadītājs abās mācību iestādēs, vairāk nekā septiņdesmit diplomētu kordiriģentu skolotājs, daudzu metodisko materiālu un kordiriģēšanas un kormūzikas jomai veltītu grāmatu autors. Tomēr Jāņa Lindenberga skolotāja misija un tās atspulgs viņa audzēkņu un studentu radošajās personībās bija spožākā zvaigzne viņa sasniegumu zvaigznājā, un to atskārstam un novērtējam arvien vairāk, kopš viņa pēkšņās aiziešanas 2014. gada 18. decembrī.

JĀZEPA MEDIŅA RĪGAS MŪZIKAS VIDUSSKOLAS DIREKTORS, DIRIĢENTS ROBERTS LIEPIŅŠ PAR JĀŅA LINDENBERGA PROFESIONĀLO DARBĪBU

"Pirmkārt, jāteic, ka Jānis Lindenbergs bija savas profesijas patriots, kaut vai tāpēc, ka viņš visu gribēja izdarīt līdz galam, izdarīt pārliecinoši, izdarīt teicami, un tas prasīja arī daudz pūļu. Tajā laikā bija dažādi šķēršļi, kas dažbrīd likās pat nepārvarami, bet būtībā neviens darbs, kas tika iecerēts, nepalika neizdarīts.

Jānis bija ļoti augstas klases profesionālis. Pagājušā gadsimta 80. gadu sākumā līdztekus darbam Jāzepa Mediņa Mūzikas vidusskolā viņš bija arī Kuldīgas rajona kora virsdiriģents, kopā ar Edgaru Račevski strādāja tagadējās Rīgas Tehniskās universitātes vīru kori *Gaudeamus*, strādāja ar vīru kori "Satezele" Siguldā. Vēlāk bija jauniešu kamerkoris *Renatus*, kurā dziedāja gan viņa toreizējie audzēkņi, gan bijušie audzēkņi un vienkārši interesenti. Ar "Satezeli" Jānis 1989. gadā bija koncertturnejā Vācijas Demokrātiskajā Republikā, savukārt 1990. gadā ar *Renatus* devās koncertturnejā uz Vācijas Federatīvo Republiku (pārejas gados, kad Latvijas valstiskums vēl nebija atjaunots, ārzemju koncertbrauciens bija kaut kas īpašs un nebija iespējams bez augstākas vadības akcepta, kur, protams, arī profesionālajam līmenim bija liela nozīme – *aut. piez.*)

Šajā laikā sākās arī Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolas jauktā kora mākslinieciskā augšupeja. 1989. gadā jauktais koris Jāņa Lindenberga vadībā izcīnīja galveno balvu konkursā Mendzizdrojā (Polija). Sekoja Debrecenas konkurss, kur Mediņu koris

ieguva visas balvas, kādas vien iespējamas, – gan tautas mūzikā, gan oriģinālmūzikā, gan labākā diriģenta balva un *Grand prix*. Bija piedalīšanās Eiropas kora *Grand prix* ieguvēju konkursā Areco (Itālija), kur koris bija trešais ļoti spēcīgā konkurencē. Turpmākais laiks iezīmējās ar lielu koncertceļojumu aktivitāti, kas galvenokārt saistās ar dalību Eiropas Kora akadēmijas (*Europa-ChorAkademie*) projektos Vācijā (neskaitāmas reizes), arī Francijā, Šveicē, Grieķijā un ASV. 90. gados tas bija vitāli nepieciešams jauniešiem, lai viņi redz Eiropas labākos orķestrus, diriģentus un arī šo visu valstu mūzikas kultūru, tas ļoti veicināja dalībnieku profesionālo izaugsmi. Pēc tam Jānis turpināja strādāt tikai Mūzikas akadēmijā, jo bija grūti savienot darbu divās mācību iestādēs. Daudzi viņa audzēkņi piedalījās un guva panākumus visdažādākajos diriģentu konkursos Latvijā un Eiropā, tāpēc visai drīz Lindenbergs kļuva par atzītu un cienījamu diriģēšanas speciālistu, viņu bieži aicināja diriģentu konkursu žūrijās. Var teikt, ka viņš bija pasaules klases Eiropā atpazīstams diriģents, diriģēšanas speciālists un pedagogs."

ŠEFS

Patiesībā šis vārds ir atslēga uz Jāņa Lindenberga personības cilvēcisko pusi. Tomēr uzreiz jāteic, ka to sapratis tikai savējie, jo šis vārds nu noteikti netika lietots tādā nozīmē, kā administratīvi hierarhisks apzīmējums ieņemamajam amatam. Jā, vadības pienākumi bija, bet Šefa audzēkņu vidū dominējošais cilvēciskais aspekts neļāva šo vārdu izrunāt ar to nopietnību, kādu varētu attiecināt uz Kordiriģēšanas katedras vadītāju.

Šajā apzīmējumā, drīzāk pat epitetā, ir ietverts gan respekts, gan arī zināma labestīgas ironijas deva, kas būs labi saprotama tikai viņa audzēkņiem un studentiem. Šefa personības ietekme joprojām ir klātesoša mums visiem, kas pie viņa mācījās. Mēs bijām viņa klase ļoti daudzās šī vārda nozīmēs. Valdīja augsts prasīgums nodarbibās un draudzīgs ģimeniskums pārējā laikā un neformālos pasākumos, kas izcēlās ar regularitāti. Tur bija īsta dzīve, diskusijas par un ap mūziku, mūziķiem, sprēgāja jautriība, dažkārt stipru kafiju papildinot ar stipru brendiju.

Dzirkstošs prāts, taisnīgums, profesionalitāte un bezgalīga ticība savu audzēkņu talantam – šādas īpašības piemita mūsu Šefam. Tēva gādīgums un rūpes par saviem aizbilstamajiem. Patiesīgums un patiesums bija tā kategorija, ko profesors meklēja mūzikā un, šķiet, arī cilvēkos. Nerimīgi meklējumi lika izveidoties skaidriem kritērijiem, kas dažkārt izslēdza manevru iespējas, tomēr galu galā ļāva atsijāt graudus no pelavām, kā to trāpīgi intervijās atzīst viņa studenti – profesionāli mūziķi, kuru nozīme mūsdienu kora un arī simfoniskās mūzikas panorāmā ir ievērojama, jo balstīta uz stingriem metodiskiem pamatiem, labu teorētisko bāzi, un pedagoga mērķtiecīgu un pacietīgu studenta virzīšanu pēc visaugstākajiem profesionālajiem kritērijiem.

JŪTU PATIESĪGUMS UN PRĀTS

“Nepretendējot uz neapstrīdamu patiesību, rosinu tuvāk iepazīt... veidot jaunas atziņas...” – profesoram nebija raksturīga savu ideju bezierunu uzspiešana, kā, piemēram, Imanta Kokara gadījumā, kur nereti bija “mans viedoklis un cits – nepareizais”. Rezultāts tika panākts ar kādu mistisku, neizskaidrojamu suģestiju, redzot, cik ļoti profesors deg par šo lietu, ir mūzikas patiesības meklējumu pārņemts un apsēsts. Lielas un spē-

cīgas jūtas pret mūziku bija kā magnēts, lai profesora aizrautība pieliptu uz palikšanu.

Savā “Latviešu kora literatūras” IV sējumā, kur autors sīki un izsmeloši runā par Pētera Barisona daiļradi, ir it kā garāmejojot iekļauts citāts, ko teicis komponists: “Es ticu vienai lielai bezgalīgai milai, milai pret visiem cilvēkiem.” Tālāk seko detalizēts, mazliet pasauss, ļoti precīzs Barisona kordarbu analīžu apkopojums, bet nepamet sajūta, ka kaut kas ir palicis “aiz kadra”, jo mēs, viņa audzēkņi, zinām, cik nozīmīga vieta Jāņa Lindenberga radošajā dzīvē ir tieši Pētera Barisona tēlu pasaulei.

Daudz vairāk var lasīt 1990. gada izdotajā metodiskajā materiālā “Vokāli simfoniskā žanra attīstība Latvijā”, kur Barisona pasaules tvērums aprakstīts plašāk, citējot komponista vēstuli: “Svēts cilvēks – šā vārda plašākā nozīmē ir tad, kad acis mirdz asaras, ik ar asaru lāsi izplūst kā stars no tās gaismas, kas dziļi slēpjas sirdī. Dievība mīt cilvēkā pašā, un velti mums ārpus sevis to meklēt, bet, to meklējami, nemanot topam pilnīgāki paši.”

Barisona mūzika ir īpaša ar jūtu atklāsmes tiešumu, un tieši šo komponistu profesors vērtēja īpaši augstu savā vērtību sistēmā. Barisona kantātes “Gaišā stunda”, “Dzimtene”, “Brīnumzeme” un arī “Nāves sala” bija obligāti apgūstamo darbu sarakstā, un tās bija Jāņa Lindenberga spožākās pedagoģiskās virsotnes, tie “zilie sapņu kalni”, kur “visu mūžu ilgās ejam”, kad profesors spēja aizrauties, neskaitot ne minūtes, ne stundas. Tas tika prasīts arī no studentiem – pārdzīvojuma spēks un patiesums. Tik bezgala spēcīgs bija tas neizsikstošās zinātkāres un jaunu atklājumu ilgošanās avots, kura dzīles mums laikam paliks līdz galam neatminama mīkla.

Tomēr svaru kausa otra puse ir racionalitāte, tieksme ieviest sistēmu un skaidrību tajā mistērijā, ko sauc par diriģēšanas mākslu. To mēģinājuši daudzi, ir pieejams

visnotaļ bagāts metodisko materiālu klāsts, tomēr tieši profesora Lindenberga “Diriģēšanas mācīšanas metodika” ir viens no labākajiem augstas raudzes mēģinājumiem atspoguļot šīs profesijas dažādos aspektus, cenšoties godīgi rast atbildes uz jautājumiem, klievēt mītus un aizspriedumus, kas saistās ar diriģenta darbu, jā, un arī aizstāvēt kora diriģēšanas pozīcijas.

*Pirmais un skaistais
mediju kora tālākais ceļojums
uz Novgorodu.*

Cik mēs bijām jauni...

*Tas bija sen, bet jauki gan!
2. - 25. jūnajs.*

Šis materiāls pauž strukturētu Jāņa Lindenberga pedagoģisko principu kvintesenāci, kas jā māca topošajiem diriģentiem:

- 1) noteikts pasaules uzskats un vispārējais kultūras līmenis,
- 2) vispusīga muzikālā izglītība,
- 3) gribas un rakstura audzināšana, organizatoriskā talanta izkopšana.

Profesors skaidri apzinājās pedagoga milzīgo lomu, pienākumus un arī atbildību jauno diriģentu audzināšanā, bet, kā jau teikts, caur visdziļāko sirds pārliecību šī loma kļuva par misiju. Vienā no savām pēdējām intervijām Latvijas Radio 3 “Klasika” profesors ir teicis, ka “bez tehnikas nekad nekas prātīgs nav iznācis” un ka “lielāko prieku sagādā audzēkņu profesionalitāte”.

Roberts Liepiņš par metodisko darbu: “Viena no kordiriģenta profesionālajām nepieciešamībām ir spēja analizēt darbus, ko viņš iestudē, lai atklātu gan tēlus un tekstu, gan zemtekstu, noskaņas un nianšes. Protams, ka arī šodien ir dažādi uzskati par to, kā jā raksta kordarba analīze, kas ir jaunajiem diriģentiem obligāts noteikums, gan mācoties vidējā posmā, gan, protams, arī Mūzikas akadēmijā. Jānis Lindenbergs bija viens no tiem, kas centās rosināt audzēkņos tieši šo analītisko momentu. Viens no Jāņa metodiskajiem darbiem saucās “Kora darbu parauganalīze”, kurā viņš uzsvē galvenos momentus, kam vajadzētu pievērst uzmanību, analizējot kora darbus – vai nu rakstiski, vai arī vienkārši mācoties partitūru. Konkrēti – kur vajadzētu nostip-

Ar Jāzepa Medīna mūzikas vidusskolas jaukto kori Ukrainā, 1986

rināt skaņojumu, kur pievērst uzmanību intonācijai un tā joprojām.

Otrs nozīmīgs darbs, protams, ir “Diriģēšanas mācīšanas metodika”, kas diemžēl vēl līdz šim nav iespiests tipogrāfijā, bet bibliotēkas eksemplāri ir atrodamī gan Mūzikas akadēmijā, gan mūzikas vidusskolās. Tas ir nozīmīgs kopdarbs, kas palīdzējis daudziem kordiriģēšanas pedagogiem visā Latvijā. Darbam ir līdzautori Jānis Baltiņš un Andris Rasmanis.

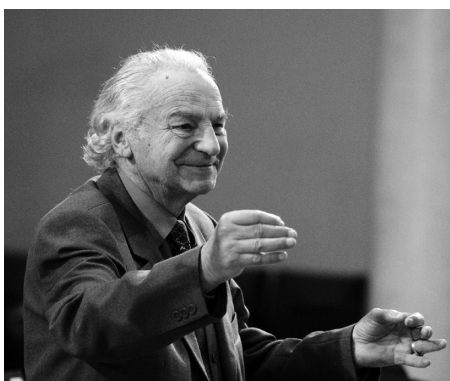
Un visbeidzot vēl viens darbietilpīgs veikums, kas prasīja daudz pūļu un varbūt arī personiskos izdevumus, jo Jānis nebija cilvēks, kas meklētu sev kādu labumu, viņš domāja par to, lai kordiriģentu apmācībā būtu pietiekami daudz materiālu, tāpēc sāka rakstīt “Latviešu kora literatūru”. Viņa nodoms bija veidot izdevumu sēriju no pirmsākumiem līdz mūsdienām, apskatot katra ievēribas cienīga latviešu kormūzikas komponista devumu šajā žanrā. Ceturtais izdevums iznāca pēc tam, kad Jānis jau bija aizgājis viņsaule, piektais bija iesākts, bet laikam vēl joprojām atrodas izdevniecībā *Musica Baltica* un nav izdots. Man bija gods trešajā izdevumā analizēt vienu nodaļu, konkrēti, par Alfrēda Kalniņa reliģisko kormūziku, kas faktiski bija daļa no mana maģistra darba.

Jautājums – kāpēc šie izdevumi nāca klajā ar tik lieliem laika intervāliem. Atbilde – šīs grāmatas ir ļoti vajadzīgas, bet mazā tirāžā. Ja katrā Latvijas mūzikas vidusskolā ir pa piecām grāmatām, ar to pilnīgi pietiek. Protams, ka bija ļoti grūti dabūt līdzekļus, bet, neskatoties uz to, šis darbs notika, Jānis ļoti pie tā strādāja un gribēja visu izdarīt līdz galam, taču diemžēl nepaspēja. Laiks pagājis, ir ienākusi jauna talantīgu pedagogu paaudze, bet es domāju, ka ļoti daudzi balstās tieši uz Jāņa Lindenberga iedibinātajiem metodikas pamatiem.”

Edgars Račevskis par Kordiriģēšanas katedras vadīšanu:

“Pirms Jānis Lindenbergs kļuva par katedras vadītāju konservatorijā, rektors uzrunāja mani, bet es ar lielu prieku devu iespēju uz šo posteni startēt Jānim Lindenbergam un ļoti priecājos, ka viņš iekļuva šajā postenī un ļoti sekmīgi un pārdomāti darīja šo darbu. Tas nebūt nebija viegls amats, mēs, visi vecmeistari, tur vēl mētājāmies riņķī, bet

viņš ar to ļoti labi tika galā, un es par to esmu iepriecināts. Jānim bija pareiza un pamatota profesionāla virzība uz šo darbu – viņš skrupulozi un pārliecinoši attīstīja diriģenta darba teorētisko pusi gan vēsturiski, gan mākslinieciski. Viņa teorētiskā stīga bija ļoti spēcīga un deva labus rezultātus – daudzās vajadzīgās publikācijās un grāmatās.”

LAKONISMS KĀ PRINCIPS

Būt par izcilu pedagogu ir Dieva dāvana. Iespējams, tieši paradokss, ka tik daudzu grāmatu autors spēj būt tik precīzs un lakonisks savā izteiksmē, ir pedagogisko panākumu pamatā. Kā intervijā atzīmēja diriģents, viens no spilgtākajiem profesora studentiem Ainārs Rubiķis: “Viņš redzēja vairāk, nekā tu pats spēj sevī ielūkoties un

saskatīt. Gan profesionālajā, gan personiskajā līmenī.” Tā ir spēja saprast procesus un tos neuzkrietoši vadīt.

Nāca palīgā aforismi. “Mazas lietišķas interesē mazus prātiņus.” “Jaunība nav netikums, vecums nav prātamērs.” “Jādomā par profesijas maiņu.” Šādas un vēl citas sentences bija profesora ikdienas saskarsmes vizītkarte, turklāt svarīga jau ir arī tā intonācija, tā vīpsnīgā ironija, kas šīs it kā simtreiz dzirdētās frāzes arvien padarīja par neizsīkstošu jautrības avotu, bet pašu teicēju par pārlaicīgu viedo no “sirmās senatnes”.

Mēs bijām pieraduši pie tā, ka profesors trāpīgi un kodolīgi dos apzīmējumu jebkurai situācijai, nesaudzējot šajā vispārinājumā spēlē nevienu un neko, jo pāri stāv augstāki – mākslas principi, kas šādas vārdu spēles akceptē un attaisno.

Reizēm šķita, ka profesors visu pasauli ietērpj un sakārto tādos kā plauktiņos, kur uz katra stāv uzrakstīts pa aforismam. Bet šis princips tika attīstīts un piekopts ar juveliera precizitāti arī darbā ar kori un mācību stundās. Izvairīšanās no liekvārdības, pārmērībām.

Spilgtā atmiņā ir profesora teiciens, ka “diriģenta žestam jābūt tik mazam, cik tas ir iespējams, bet arī tik lielam, cik tas nepieciešams”. Lūk, visa māksla. Šādas frāzes bieži lika domāt par mūziku, tās atklāsni,

par to, ka izejas punkts ir klusums, uz kura mēs veidojam skaņu.

Tieksme uz lakoniskumu izpaužas arī, īsi un kodolīgi portretējot cilvēkus, un vērtējums bieži bija paskarbs un neglaimojošs. Tā, piemēram, par kādu diriģentu tika teikts: "Vai redzēji, kā pēc simfonijas pirmās daļas viņš tīšām neslaucīja sviedrus, lai publika ievērotu, cik viņš nosvīdis?" Vai arī citā reizē: "Šis mūziķis mantojis visas īpašības no sava tēva, diemžēl nevienam labo..." Tomēr savējie parasti saprata, ka tas tiek darīts tainīgu mērķu vārdā, starp kuriem viens no galvenajiem bija vērsšanās pret diletantismu un ārīšķību mūzikā.

AUTORITĀTES

Jānis Lindenbergis ļoti cienīja autoritātes. Tie bija gan viņa skolotāji, gan arī savu profesionalitāti apliecinājušie un reputāciju ieguvušie izpildītāji. Cieņa un apbrīna tika veltīta gan Imantam Kokaram, gan Edgaram Račevskim, kurš tiek dēvēts par lielāko praktiskā darba skolotāju, gan citiem liela mēroga māksliniekiem. Tāpat uzmanības fokusā vienmēr atradās arī profesionālo kolektīvu radošā darbība, to vadītāji, tās bija patiesas rūpes par mūzikas lauka kopšanu un arī latviešu mūzikas tradīciju nešanu pasaulē.

Diriģents Edgars Račevskis:

"Autoritāte mūzikā nozīmē, ka cilvēks iemieso sevi tādas īpašības, kas augstā profesionālā līmenī pārlicina izpildītājus gan par attieksmi pret skaņdarbu, gan šī skaņdarba atklāsmi, gan instrumenta veidošana un izpildījums. Arī manā dzīvē bijušas šādas autoritātes, un es esmu arī kopā strādājis ar šiem cilvēkiem.

Pamatbūtība ir profesionāla darba visaugstākais uzstādījums. Bet es klāt liktu vēl vienu šķautni, kas man ir ļoti tuva, un tā ir improvizācija. Manas muzikālās vienības vienmēr bija gatavas atkarņojumā dažādot priekšnesumu. Un to es uzskatu par vienu no būtiskām lietām – ja mākslinieks ir radošs un viņa interpretācija uzplaukst atskaņošanas momentā, tad tas ir atzīstami un vērtīgi.

Jānis Lindenbergis vairākus gadus bija kormeistars korī *Gaudeamus* un arī dziedāja kora rindās. Pēc paša teiktā, viņa profesionalitātes apzināšanās sākusies ar to brīdi, kad viņš sajutis sevi spēju notvert to momentu, kad es tūlīņ apturēšu kora skaņējumu un aizrādīšu par intonāciju vai skaņējuma kvalitāti. No tā brīža, kad Jānis jutās pārliecināts par sevi un varošs, viņš ļoti labi prata saturēt kori ar savu draudzīgo attieksmi, kas kori ir ļoti svarīga. Viņš prata atrast kopīgu valodu gan sadzīvē, gan mūzikā, tas bija ļoti cilvēcīgi un ļoti atvērti. Viens no mākslinieciski spilgtākajiem momentiem bija Latvijas Mūzikas akadēmijas kordiriģēšanas katedras 70 gadu jubilejas koncertā, es viņam personīgi arī pateicu, ka man ļoti imponēja viņa muzikālais risinājums tam

skaņdarbam, ko viņš bija izvēlējis."

2014. gada 1. novembrī Latvijas Universitātes Lielajā aulā Jānis Lindenbergis diriģēja Romualda Kalsona kordziesmu "Latvija". Tā bija viņa pēdējā publiskā uzstāšanās kā diriģentam.

VIRSOTNES...

"Vienu nakti, svētku nakti Atlantīdē kāpj no jūras" – Jāņa Akuratera vārsmā, ko sava kantātē "Brīnumzeme" izmantojis Pēteris Barisons, stāsta par iedomātu sapņu zemi, kuras skaistums tiek apjūsmots, tomēr ikreiz paliek tāls un nesasniegts, tikai īpašos, retos dzīves mirkļos tas mums atklājas, pārējā laikā mitot sapņos un ilgās. Šī romantiskā metafora raksturo arī Jāņa Lindenbergas izjūtu par piepildītajiem un neaizmirstamajiem mirkļiem viņa diriģenta-interpreta darbā.

Beidzamo gadu intervijās Jānis Lindenbergis atzīst, ka pilnības un absolūtas virsotnes sajūtas mūzikā viņam nav ikdienišķa paradība. Viņš nosauc dažus spilgtus notikumus savā diriģenta dzīvē, un tie pārsvarā saistīti ar Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolas kori, ar kuru realizētas visbagātākās mākslinieciskās ieceres: "Tas isti nav tiesa, ka man tā pedagogija ir bijusi visas dzīves mērķis, vairākus gadu desmitus es strādāju ar dažādiem korjiem un nebija jau slikti tie kori. Beigu beigās saistībā jau ar pedagogiju Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolas kori izdevās izveidot par gandrīz profesionālu muzikālu vienību. Ar korjiem jau arī bijis šis tas, kas spilgti paliek atmiņā. Viens no tādiem ir Pētera Barisona kantātes "Nāves sala" pirmatskaņojums ar Jāzepa Mediņa mūzikas vidusskolas kori, tas man palicis labā atmiņā, kā izdevusies, augstvērtīga mūzika. Ar kori *Gaudeamus* Emila Dārziņa simtgadē izdevās atskaņot "Mirdzi kā zvaigzne". Izdevās arī Rahmanīnova "Koncerta korim" atskaņojums Ukrainā, to paceļot augstā interpretācijas līmenī. Bet tādu brīžu nav daudz, īpaši ar amatieru korjiem tādi momenti visiem diriģentiem ir tikai atsevišķi izņēmumi, kas spožā variantā sasniedzami."

Laikam gan visspilgtāk atmiņā (koristiem jau nu noteikti) iespiedusies epizode no kora konkursa Debrecenā, kad, jau zinot par *Grand prix* saņemšanu, tiek dziedāta Jēkaba Graubiņa veidotā tautasdziesmas apdare "Tek saulīte tecēdamā".

...UN TICĪBA

Kā istam un patiesam latviešu mūzikas advokātam pienākas, Jānis Lindenbergis meklēja jaunus apvāršņi, kad pavērās dzelzs priekšskars un mums bija iespēja atklāt visai dāsno un raibo latviešu mūzikas mantojumu no trimdas komponistu daiļrades.

Profesors metās iekšā ar milzīgu azartu, un, kas zīmīgi, viņa studenti jo aktīvi asistēja šajā jaunatklāsmes procesā. Tas rezultējās, piemēram, ar Jāzepa Mediņa mūzikas

vidusskolas kora viesošanās Anglijā 1991. gadā, iepazīstot tolaik mazzināmā Helmera Pavasara (1903–1998) daiļradi, kas vēlāk vainagojās ar vairākiem komponista autor-koncertiem Latvijā. Tika gaismā celts daudz līdz tam nezināmas, augstvērtīgas mūzikas, lai minam kaut vai Jāņa Mediņa, Tālivalda Ķeniņa un Bruno Skultes lieliskos kordarbus, kas tapuši trimdā. Kopīgi piedzīvotais jaunatklāsmes prieks ir viena no tādām nezūdošām vērtībām. Bet, šķiet, ka visvairāk tieši Helmera Pavasara mūzikā Jānis Lindenbergis atrada sev radniecīgu dvēseli.

Un tomēr – lai gan pats Šefs aktīvi iebilst, sakot, ka "tas isti nav tiesa, ka pedagogija ir bijusi visas dzīves mērķis", tieši šajā jomā mēs viņu atcerēsimies visspilgtāk un turpināsim iesākt, iekopto un sasniegt. Jāņa Lindenbergas lekcijas bija kodolīgas, bez liekvārdības, sava ziņā koncentrēta informācijas esence, kas bieži tika nolasīta no apbružātas kladītes ar visnotaļ monotonu, didaktisku toni. Bet tikai vēlāk nāk atjauta, ka – pag, te taču nav nekā lieka, nekā par daudz vai par maz, *non plus ultra*. Šajos vārdos, kas var šķist kā instrukcija, atklājas patiesība par nozīmīgāko pedagoga darbā. Šis īpašības sevi nest un lolot, un nodot tālāk... Tā ir ticība, kas ļauj sasniegt visaugstāko. Konkrētajā gadījumā – ticība audzēkņa talantam, muzikalitātei, arī iestāšanās par savējiem, jā, savā ziņā protežēšana, bet, diplomātiski un taktiski gudri, ievērojot taisnīgumu un samēru.

NO "DIRIĢĒŠANAS MĀCĪŠANAS METODIKAS".

"Vienmēr jāatceras, ka pedagoga autoritāti nodrošinās viņa personība, viņa uzvedība un morālās īpašības. Pret audzēkni jāizturas vienkārši, sirsnīgi, ar uzticību un savstarpēju cieņu. Pedagoga darbs prasa pilnu atdevi. Tas jāvirza metodiski pareizi. Daudzīga ieinteresētība sava audzēkņa liktenī palīdzēs rast iekšēju kontaktu un veicinās profesionālu izaugsmi. Tai pat laikā katram audzēknim vajadzīga sava individuāla pieeja. Nav un nevar būt šablona vai izstrādātas metodes, kas simtprocentīgi nodrošinātu katra pedagoga ideālo saskaņu un radošas attiecības ar ikkatru audzēkni. Ne visi redzami izpildītāji ir labi pedagogi. Pedagoga zinātne un prakse ir tikpat radoša un tikpat neatkarējama kā mūzika." 🎵

